

Των γυναικών αφηγηματικές και άλλες στιγμές

του Νίκου Ορφανίδη

ΙΖ΄

Οι γυναίκες στη γειτονιά μου στην Κυθρέα. Η τυφλή γιαγιά μου. Και οι δείες μου. Και τα παιδιά κάτω από την κληματαριά του καφενείου. Ο αγνοούμενος κύριος Ιάκωβος. Και η Ευανθία, η αδελφή του. Κρατάω απ' αυτούς μια ασπρόμαυρη φωτογραφία με το τέλος του αγώνα του '55.

Όλες οι γυναίκες που έφυγαν για την Αγγλία. Δεκαετία του '60 ήτανε. Έτσι άδειασε η γειτονιά μας. Τους άλλους τους πήρε αργότερα η εισβολή. Όλα τα σπίτια άδεια. Άλλα ψηλά στον ουρανό, όπως το δικό μας.

Οι γυναίκες στο διπλανό σπίτι, εκεί στο περιβόλι μας, η μαμμή με τις ενέσεις και τα άλλα σύνεργα στη τσάντα της, η Μυροφόρα, με τον κυρ Κώστα, και οι αδελφές της, η Λουκία, η Πηνελόπη, η Ειρήνη και η Φουλού.

Οι γυναίκες των Ελλήνων αξιωματικών, που ήλθαν τότε με τη μεραρχία. Άλλη από την Κρήτη, άλλη από την Αθήνα κι άλλη από τη μακρινή Βέροια. Αυτή έμεινε στο σπίτι της θείας μου. Κι η Αγγελική. Όταν έφυγε, έκλαιγε όλη η γειτονιά. Σε δύο χρόνια πέθανε από καρκίνο.

Οι γυναίκες στους ελαιώνες. Και στον κάμπο κάτω. Και στα περιβόλια της Κυθρέας. Και στα νερά που έτρεχαν ασταμάτητα.

Η Βασιλική, που έκανε τον μελισσοκόμο. Στην αυλή της ήταν όλων των ειδών τα λουλούδια. Και τα λαχανικά. Και τα μπιστόνια. Κι εκείνα τα κηπευτικά το Καλοκαίρι.

Η κυρία Αναστασία, που ερχόταν από τη Λευκωσία τα Καλοκαίρια. Καθόταν ως αργά στην αυλή, κι όλο μιλούσε με εκείνη τη μεταλλική φωνή των μεγαφώνων. Κανείς δεν κοιμόταν.

Κι η κυρία Αρτεμισία, με εκείνο το σπάνιο όνομα. Και το ατέλειωτο περιβόλι της. Και τους ανδούς.

Οι γειτόνισσές μου. Παιδάκια. Ήταν όλες ξαδέλφες μου. Μικροί παίζαμε με τις ώρες, ασταμάτητα. Με τα κοντά μας παντελόνια και τα μακριά φορεματάκια τους.

Οι γυναίκες που οδηγήθηκαν όλες μαζί στην αιχμαλωσία τον Αύγουστο του 1974. Με τα πόδια, τέσσερα τόσα μίλια μακριά, μέχρι τη Βώνη. Μέσα στην καλοκαιρινή μπόρα. Ήτανε 23 Αυγούστου. Ανάμεσά τους η μάνα μου, η γιαγιά μου, οι δείες κι οι ξαδέλφες μου.

Ακτή, Λευκωσία 2015, σελ. 39-40